

Monoklonální protilátky u těhotných s idiopatickými střevními záněty

Barbora Pipek

Centrum péče o zažívací trakt. Vítkovická nemocnice, a. s., Ostrava

II. interní klinika – gastroenterologická a geriatrická LF UP a FN Olomouc

Lékařská fakulta Ostravské univerzity, Ostrava

Idiopatické střevní záněty (IBD-inflammatory bowel disease) jsou skupinou onemocnění, které zahrnují Crohnovu chorobu (CN) a ulcerózní kolitidu (UC) a postihují především mladé dospělé v produktivním věku. Anti-TNF látky představují první typ biologické léčby IBD a jejich podávání v průběhu těhotenství je již doloženo četnými observačními studiemi. V posledních několika letech se však spektrum biologické léčby IBD rozšířilo o dvě nové monoklonální protilátky s odlišným mechanismem účinku: protilátku proti $\alpha 4\beta 7$ integrinovému receptoru – vedolizumab a protilátku proti interleukinu 12/23 – ustekinumab. I když dosavadně publikované údaje neprokazují jednoznačně negativní vliv těchto nových léčiv na průběh těhotenství a vývoj plodu, vzhledem k celkovému malému počtu doposud studovaných pacientek chybí spolehlivé důkazy o bezpečnosti této léčby v průběhu gravidity.

Klíčová slova: idiopatické střevní záněty, těhotenství, monoklonální protilátky, adalimumab, infliximab, vedolizumab, ustekinumab.

Monoclonal antibodies in pregnant women with inflammatory bowel disease

Crohn's disease and ulcerative colitis are inflammatory bowel diseases which affect mainly young people in their reproductive age. Anti-TNF treatment presents the first type of biological treatment of IBD and its safety during pregnancy is already documented by numerous observational studies. However, in recent years, the spectrum of biological treatment of IBD has expanded owing to two new monoclonal antibodies with different mechanisms of effect: vedolizumab (humanized monoclonal antibody against leukocyte integrin receptors $\alpha 4\beta 7$) and ustekinumab (human monoclonal IgG1 antibody against interleukin IL 12/23 unit).

Nonetheless, due to the small number of patients, the data are still limited and further monitoring is required.

Key words: inflammatory bowel disease, pregnancy, monoclonal antibodies, adalimumab, infliximab, vedolizumab, ustekinumab.

Úvod

Idiopatické střevní záněty (IBD – inflammatory bowel disease) jsou skupinou chronických zánětlivých imunitně podmíněných onemocnění, které zahrnují Crohnovu chorobu (CN) a ulcerózní kolitidu (UC). Etiologie a patogeneze obou nemocí je známá pouze částečně. Předpokládá se multifaktoriální působení genetické predispozice, poruchy homeostázy mezi střevním mikrobiomem a hostitelským organismem spolu se změnou imunitní odpovědi za současného působení zevních faktorů. Onemocnění tak

pravděpodobně vzniká v důsledku abnormální reakce imunitního systému u geneticky vnímavých jedinců (1, 2).

IBD postihuje především populace ekonomicky vyspělých zemí a jejich incidence a prevalence v západním světě neustále vzrůstá a odhaduje se, že chronickým střevním onemocněním trpí 0,5–1,5 % populace západní Evropy a Severní Ameriky. Za posledních 30 let se IBD populace zdvojnásobila a z dosavadního vývoje lze usuzovat, že tento vzestup bude i v budoucnu dále pokračovat (3). V Evropě je postiženo více než 3,5

milionu lidí, v České republice činí celkový počet pacientů s IBD téměř 50 tisíc. Epidemiologické studie prokázaly severojižní gradient s nejvyšší incidencí IBD ve skandinávských zemích a nejnižší v oblasti středomoří. V posledních letech byl potvrzen také západovýchodní gradient s nejvyšší incidencí IBD na atlantském pobřeží Evropy a nejnižší v asijských oblastech (4). Data získaná z prospektivního šetření, které probíhalo v České republice a v dalších zemích ukázala, že incidence IBD dosahuje hodnoty kolem 12–15/100 000 a odpovídá střední hodnotě mezi

KORESPONDENČNÍ ADRESA AUTORA: MUDr. Barbora Pipek, barbora.pipek@seznam.cz

Centrum péče o zažívací trakt. Vítkovická nemocnice, a.s., Ostrava

Zalužanského 1192/15, 703 84 Ostrava-Vítkovice

Cit. zkr. Klin Farmakol Farm 2020; 34(2): 74–77

Článek přijat redakcí: 12. 11. 2019

Článek přijat k publikaci: 19. 5. 2020